

UOT 37.0

PEDAQOJİ MONİTORİNQİN TƏDQIQAT MODELİ**İlkin Famil oğlu Əliyev***Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin magistrantı***ORCID:** 0009-0006-0043-3342**E-mail:** aliyevilkiln.il@gmail.com

Açar sözlər: *monitorinq, monitorinqin tədqiqat modeli, tənzimləmə və quraşdırma, analitik və diaqnostik, proqnoz, fəaliyyət-texnoloji, aralıq-diaqnostika, yekun diaqnostika.*

Ключевые слова: *мониторинг, модель исследования мониторинга, регулирование и установка, аналитика и диагностика, прогнозирование, технология эксплуатации, промежуточная диагностика, окончательная диагностика.*

Key words: *monitoring, monitoring research model, regulation and installation, analytical and diagnostic, forecasting, operating technology, intermediate diagnostics, and final diagnostics.*

Təhsildə monitorinq və qiymətləndirmə mexanizmi ötən əsrin 90-cı illərindən başlayaraq təhsil sahəsində aparılan tədqiqatların, tətbiq olunan yeniliklərin səmərəliliyinin artırılması, onların nəticələtinin müntəzəm izlənməsi, nəticələr əsasında proqnozlaşdırılması və korreksiya işlərinin vaxtı-vaxtında keçirilməsi məqsədi ilə tətbiq olunmağa başlamışdır.

“Monitorinq” termini XX əsrin ikinci yarısında torpaqşünaslıq sahəsində yaranmış və torpağın məhsuldar qatında aparılan daimi müşahidəni ifadə etmək üçün işlənmişdir. İngiliscə tərcüməsinə baxdıqda isə, monitor müşahidə aparmaq, göz qoymaq, nəzarət etmək kimi işlədildiyinə rast gəlirik. Monitorinq termini elmi ictimaiyyət tərəfindən bəyənilmiş və geniş istifadə olunaraq bütün elm və praktik fəaliyyət sahələrinə daxil olmuşdur. Ümumilikdə, monitorinq müşahidə edilən obyektlərin halının, vəziyyətinin öyrənilməsinin elmi metodudur (6, s. 12).

Pedaqogikanın təlim prosesinin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və ekspertizası ilə məşğul olan sahəsi kvalimetriyadır. Kvalimetriyanın hərfi mənasına nəzər saldıqda yunan və latın dilindən tərcüməsinin “keyfiyyəti ölçürəm” olduğunu görə bilərik. Pedaqoji kvalimetriyanın əldə etdiyi məlumat və materiallar ümumiləşmiş şəkildə pedaqoji monitorinq sistemində öz ifadəsini tapır.

Pedaqoji monitorinq dedikdə, onun fəaliyyətinin təmin olunması, tətbiq olunduğu müəssisədə vəziyyətinin müntəzəm izlənməsi, nizamlanması, inkişafın proqnozlaşdırılması üçün məlumatın toplanması, təhlili və saxlanması nəzərdə tutulur.

Elmi ədəbiyyatda monitorinq anlayışı haqqında müxtəlif təriflər mövcuddur (1, s.5):

✓ Monitorinq obyekt üzərində uzunmüddətli və kəsilməz müşahidə aparmaqla onun idarə olunması və ya proseslərin nəzarətdə saxlanması, xoşagəlməz, kritik halların yaranmasının qaçaqandan müəyyən olunmasıdır.

✓ Monitorinq təhsillə bağlı məsələlərin optimal həlli yollarının tapılması məqsədi ilə pedaqoji prosesin vəziyyəti, inkişafının kəsilməz olaraq elmi cəhətdən əsaslandırılmış diaqnostik və proqnostik izlənməsidir.

✓ Monitorinq müstəqil idarə funksiyasıdır ki, onun vasitəsilə həyata keçirilmiş pedaqoji

fəaliyyət qiymətləndirilir, məqsədlə fəaliyyətinin nəticələri arasında əks-əlaqə yaradılır.

✓ Monitoring sosial informasiyanın dövrü olaraq toplanması, ümumiləşdirilməsi, təhlili və təqdim olunmasının elmi cəhətdən əsaslandırılmış sistemidir.

Göründüyü kimi, monitoringin tərifləri müxtəlifdir. Hansı tərifin düz olduğunu anlamaq üçün biz monitoring anlayışına baxış bucağımızı dəyişdirməliyik. Monitoring qısa bir fikirlə yekunlaşdırmaq yanlışdır. Monitoring bir çox sahələri özündə əks etdirən, geniş miqyaslı bir metod, tam bir idarəetmə vasitəsidir. Bizim ona baxdığımız zaman onun sadəcə bir üzünü görürük. Ümumilikdə götürüldükdə isə monitoring strateji və taktiki qərarların qəbulu üçün informasiyaların toplanması, əks-əlaqəni təmin edən idarə funksiyası, informasiyanın toplanması təhlili və təqdim olunması sistemi, nəzarət, qiymətləndirmə və proqnoz məqsədi ilə müşahidə və təhsil prosesində vəziyyətin müstəqil ekspertizasının məcmusudur.

Monitoring modeli performans, keyfiyyəti, səmərəliliyi izləmək məqsədi ilə məlumatların toplanması və analizini əhatə edir. Monitoring modelinin hazırlanması üçün onun nəzəri əsasları ilə birlikdə, tədris prosesinin öyrənilməsi zamanı istifadə olunan monitoringin təcrübəsindən də yararlanmaq lazımdır. Monitoringin tədqiqat modeli 6 mərhələdən ibarətdir:

Mərhələ 1 – tənzimləmə və quraşdırma

Mərhələ 2 – analitik və diaqnostik

Mərhələ 3 – proqnoz

Mərhələ 4 – fəaliyyət-texnoloji

Mərhələ 5 – aralıq-diaqnostika (aydınlaşdırma)

Mərhələ 6 – yekun diaqnostika (yekun) (4, s.18).

Pedaqoji monitoringin tədqiqat modelinin məqsədi və həyata keçirilməsi metodları.

Pedaqoji monitoringin tədqiqat modeli, təhsil prosesinin effektivliyini və keyfiyyətini qiymətləndirmək məqsədilə istifadə olunan strukturlu yanaşmadır. Bu model müxtəlif metod və yanaşmaların inteqrasiyasını nəzərdə tutur. Bu model, pedaqoji monitoringin sistemli və məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilməsinə kömək edir və təhsil müəssisələrinin inkişafında mühüm rol oynayır. Hər bir pedaqoji monitoringin tədqiqatı xüsusi şərtlər və ehtiyaclara uyğun olaraq fərdiləşdirilə bilər. Pedaqoji monitoringin tədqiqat modelinin məqsədi, təhsil prosesini və onun nəticələrini daha effektiv şəkildə izləmək və qiymətləndirməkdir. Pedaqoji monitoringin tədqiqat modeli təhsil prosesinin keyfiyyətini qiymətləndirmək, inkişaf sahələrini müəyyənləşdirmək, təhsil prosesində meydana gələn problem və çatışmazlıqları aşkar etmək və həll etməyə köməklik göstərir. Bunlara nail olmaq üçün, müxtəlif tədqiqat üsulları və alətlərdən istifadə edilir. Pedaqoji monitoringin tədqiqat modelinin məqsədi, təhsil sistemini daha təsirli, şəffaf və inkişaf etmiş bir vəziyyətə gətirməkdir. Bunun üçün müxtəlif metodlardan istifadə olunur. Bunlara misal olaraq, anketlərdən, sorğulardan, açıq və qapalı testlərdən, müşahidə və müqayisə metodundan və s. geniş istifadə olunur.

1. Tənzimləmə və quraşdırma mərhələ. Bu mərhələdə monitoring sisteminin və ya layihəsinin əsas tələbləri müəyyənləşdirilir. Müvafiq resurslar, alətlər və metodologiyalar seçilir və sistemin düzgün işləməsi üçün lazımi şərait yaradılır. Eyni zamanda, hədəf və məqsədlər aydınlaşdırılır. Monitoringin bu mərhələsində müəllimin bir neçə əsas hərəkətləri olmalıdır. İlk olaraq, monitoring haqqında əsasnamə olan aktlar hazırlanmalıdır. Bu aktlar birbaşa monitoringin tədqiqatlarını müşayiət etməlidir. Həmçinin, sənəddə monitoringin müvəqqəti və funksional sərhədləri, tədqiqat iştirakçılarının funksional öhdəlikləri, hüquqi əsaslarını müəyyən edilir.

Təhsil sahəsində monitoring tədqiqatlarının tətbiqi üçün əmr hazırlamaq da bunlardan birisidir. Bundan əlavə pedaqoji monitoringin məqsəd və vəzifələri burada müəyyən edilməlidir. Məqsəd və vəzifələrin müəyyən bir pedaqoji heyət üçün uyğun və mümkün olması çox vacibdir. Məqsədlərin formalaşdırılması konkret olmalı və terminologiyanın elmi şərhinə əsaslanmalıdır. Burada monitoringin əsas göstəricilərinin və meyarlarının müəyyən edilməsi də çox vacib məsələlərdəndir. Əsas göstəricilərin və meyarların müəyyən edilməsi birbaşa pedaqoji monitoringin vəzifələrindən asılıdır. Meyer qiymətləndirmənin aparıldığı normanın ölçüsü kimi çıxış edir. Tədqiq olunan obyektin düzgün səviyyəni müəyyən etmək üçün metodun seçilməsi, vasitələr dəqiq seçilməlidir. Pedaqoji monitoring prosesində ciddi şəkildə rəsmiləşdirilmiş və qeyri-rəsmiləşdirilmiş üsullardan kombinasiyalı şəkildə istifadə oluna bilər. Rəsmiləşdirilmiş üsullara testlər və qiymətləndirmələr - tələbələrin bilik və bacarıqlarını ölçmək, hesabatlar və qeydlər - monitoring prosesində əldə olunan məlumatların sistemli şəkildə sənədləşdirilməsi üçün istifadə olunur aiddir. Qeyri-rəsmi üsullara müşahidələr, söhbətlər, fəaliyyət məhsullarının təhlili və s. daxildir. Müşahidə - müəllimlərin və tələbələrin dərs prosesində necə fəaliyyət göstərdiyini müşahidə etmək. Bu üsul dərs zamanı tələbələrin iştirakını, müəllimlərin dərs metodlarını və digər faktorları qiymətləndirməyə kömək edir. Söhbətlər - müəllimlər və tələbələrlə qeyri-formal danışıqlar aparmaq. Bu üsul şəxsi fikirləri və təcrübələri öyrənməyə imkan verir. Fəaliyyət məhsullarının təhlili- şagirdlərin yaratdığı layihə və tapşırıqların qiymətləndirilməsi. Bu, tələbələrin yaradıcı yanaşmalarını və biliklərini necə tətbiq etdiklərini göstərir.

2. Analitik və diaqnostik mərhələ. Bu mərhələdə əldə olunan məlumatların təhlili aparılır. Problemlər, zəif və güclü tərəflər müəyyən edilir. Analitik metodlardan istifadə edərək vəziyyətin əsas səbəbləri araşdırılır və ilkin nəticələr əldə edilir. Bu mərhələ aşağıdakı elementləri ehtiva edir: 1) Təyin edilmiş üsullardan istifadə edərək məlumatların toplanması. Müəyyən üsulların seçimi və tətbiqi ardıcılığı subyektin yaşından və fərdi xüsusiyyətlərindən asılı olur. Məlumat toplama üsullarına müşahidə, müsahibə, sorğular, şifahi və yazılı sınaq və s. aiddir. Müşahidə - şagirdlərin və müəllimlərin fəaliyyətini, davranışlarını və qarşılıqlı əlaqələrini real vaxtda izləmək; Müşahidə formaları təsadüfi və ya sistemli ola bilər. Müsahibə - şagirdlər, müəllimlər, valideynlər və digər maraqlı tərəflərlə şəxsi görüşlər keçirərək onların fikirlərini və təcrübələrini toplamaq; Sorğular və anketlər - ən geniş yayılmış məlumat toplama üsullarından biri olan bu metod, müəyyən suallara cavab verərək geniş iştirakçı qrupundan məlumat toplamağa imkan tanıyır. Şifahi və yazılı sınaqlar - şagirdlərin bilik və bacarıqlarını qiymətləndirmək üçün istifadə edilir. Şifahi sınaqlar müzakirələr və təqdimatları, yazılı sınaqlar isə testləri və tapşırıqları əhatə edir. 2) Alınan nəticələrin kəmiyyət və keyfiyyətə işlənməsi. Pedaqoji monitoringdə nəticə dedikdə, tədris, tərbiyə və təhsilin nəticəsinin kəmiyyət tərəfini əks etdirmək üçün nəzərdə tutulmuşdur: “bəli-yox”, “formalaşmış-formalanmamış” və s. Bu nəticələr keyfiyyət qiymətləndirmələrindən istifadə etməklə hazırlanır və əks meyar səviyyəli yanaşma ilə ifadə edilir. Hazırlanmış göstəricilərə və meyarlara uyğun olaraq tətbiq olunan obyekt üçün onların inkişaf səviyyəsi müəyyən edilir. Müəllim öz işində müəyyən keyfiyyətlərin təzahür səviyyələrini inkişaf etdirən psixoloji-pedaqoji tədqiqatlara əsaslanmalıdır. Həmin tədqiqatlar uşaqların inkişaf xüsusiyyətləri nəzərə alaraq, uyğunlaşdırılmalıdır. Tədqiqatın məqsədinə uyğun olaraq kəmiyyət (statistik) və keyfiyyət (müəyyən mövzu üzrə dərin analiz) metodlarından istifadə edilə bilər. Kəmiyyət analizi metodu, toplanmış məlumatların statistik üsullarla təhlilini əhatə edir. Statistik metodlar və riyazi modellər nəticələrin dəqiq analizinə kömək edir.

Keyfiyyət analizi zamanı isə mətnlərin, müsahibə nəticələrinin və digər qeyri-rəsmiləşdirilmiş məlumatların dərin təhlilini əhatə edir. Burada kodlaşdırma, mövzuların müəyyənləşdirilməsi və tematik analiz kimi metodlardan istifadə olunur. 3) Pedaqoji diaqnozun inkişafı. Diaqnozun işlənilib hazırlanmasında istifadə olunan məntiqi vasitə pedaqoji monitorinq zamanı toplanmış və işlənmiş məlumatların səbəb-nəticə təhlilindən ibarətdir. Pedaqoji təhlil hazırlayarkən tədqiqatçı bir sıra analitik hərəkətləri yerinə yetirməlidir. Bunlara misal olaraq, pedaqoji monitorinq obyektinin ekspertizası zamanı istifadə olunan metodların emalı nəticəsində əldə edilən nəticələri müqayisə etmək, monitorinq obyektinin verilmiş vəziyyətini müəyyən edən səbəb-nəticə asılılıqlarını qurmaq və təhlil etmək, diaqnoz hazırlamaq və formalaşdırmaq və s. aiddir. Məsələn, müəyyən bir dərs metodunun şagirdlərin uğuruna təsirini araşdırmaq, əldə olunan məlumat və qiymətləndirmələri müqayisə edərək ortaq nəticələr çıxarmaq və nəticələri analiz edərək pedaqoji diaqnoz formalaşdırmaq. Alınan diaqnoz pedaqoji proqnozun sonrakı inkişafı üçün əsas, eləcə də diaqnoz və proqnozla əlaqəli düzəldici tədbirlər olmalıdır. Dərs metodlarını dəyişdirmək və ya əlavə dəstək təmin etmək buna misal ola bilər.

3. Proqnoz mərhələsi. Bu mərhələdə gələcəkdəki inkişaf tendensiyaları və mümkün nəticələr proqnozlaşdırılır. Gələcəkdəki problemləri və imkanları qabaqcadan görmək üçün statistik və analitik metodlardan istifadə olunur. Proqnostik mərhələnin məqsədi tədqiq olunan obyektin gələcək meyllərini və inkişaf imkanlarını proqnozlaşdırmaqdır. Pedaqoji monitorinq obyektinin vəziyyətinin diaqnozu və səbəb-nəticə təhlilinə uyğun olaraq pedaqoji düzəliş tədbirlərinin planı tərtib edilir. Müəllimlərlə korreksiya işinin məzmununu və metodikasını müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinə əsasən müəyyən edilir. Bu mərhələ, təhsil prosesində proaktiv yanaşmanı təmin edir və gələcəkdəki mümkün çətinlikləri qabaqcadan görərək, onların qarşısını almaq üçün tədbirlər görməyə imkan tanıyır. Bunun üçün müxtəlif metodlardan istifadə olunur: trendlərin analizi - əvvəlki dövrlərin məlumatlarına əsaslanaraq gələcəkdəki tendensiyaları proqnozlaşdırmaq. Məsələn, tələbə nəticələrinin inkişafını və ya tədris metodlarının effektivliyini analiz etmək və s. Reqressiya təhlili - məlumatlar arasında əlaqələri müəyyən etmək və gələcəkdəki dəyişiklikləri proqnozlaşdırmaq üçün istifadə edilir. Bu metod kömək edir ki, müəyyən dəyişənlərin (məsələn, müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsi) digər nəticələrə (şagirdlərin uğuru) təsirini müəyyən edəsiniz. Ssenari analizi - müxtəlif gələcək ssenariləri modelləşdirərək mümkün nəticələri təhlil etmək. Bu metod, müxtəlif şəraitlərdə təhsil prosesinin necə inkişaf edə biləcəyini öyrənməyə kömək edir.

4. Fəaliyyət və texnoloji mərhələ. Bu mərhələdə əməli fəaliyyətlər həyata keçirilir və texnoloji həllər tətbiq olunur. Planlaşdırılmış tədbirlər həyata keçirilir və texniki aspektlər üzərində işlənilir. Bu mərhələnin məqsədi nəzəriyyəni praktikaya çevirməkdir. Bu mərhələdə hazırlanmış plana uyğun olaraq pedaqoji proses korreksiya edilir. Yadda saxlamaq lazımdır ki, bu iş yalnız fərdi psixi proseslərin inkişafı, müəyyən bacarıq və qabiliyyətlərin öyrədilməsi ilə məhdudlaşmır, bütün şəxsiyyətin korreksiyasına yönəldilməlidir. İslah işinin başqa bir aspekti uşağın inkişafına mane olan boşluqların və ya gecikmələrin səbəblərini aradan qaldırmaq və ya onların təsirini zəiflətmək ilə bağlıdır. Müxtəlif növ praktik fəaliyyətlər islah işləri vasitəsi kimi xidmət edə bilər. İstifadə olunan inkişaf işinin üsul və formalarına qoyulan əsas tələb odur ki, onlar uşaqların psixofizioloji xüsusiyyətlərinə uyğun qurulmalıdır. Bunun üçün hər bir şagirdin spesifik ehtiyaclarına uyğun olaraq fərdi tədris planlarının hazırlanmalıdır. Bu planlar şagirdlərin güclü və zəif tərəflərini nəzərə alaraq xüsusi məqsədlər və tapşırıqlar müəyyən edir.

Şagirdlərin müəyyən bacarıqları praktik şəkildə tətbiq etməsi üçün laboratoriya işləri, layihə təqdimatları və ya əl ilə işləmə məşğələlərindən istifadə olunmalıdır. Dərslərin daha interaktiv və cəlbedici olması üçün kompüter proqramları, interaktiv lövhələr, təhsil tətbiqləri və s. kimi texnoloji vasitələrdən istifadə etmək, tədris materiallarının çatdırılması və öyrənmə prosesinin dəstəklənməsi üçün e-learning kimi onlayn resurslardan istifadə olunması daha məqsədə uyğundur. Şagirdlərin inkişafını əngəlləyən boşluqları və ya gecikmələri aradan qaldırmaq məqsədilə xüsusi məşğələlər və fərdi dərslər kimi metodlar tətbiq olunur. Şagirdlərin marağını cəlb etmək və onların fəal iştirakını təmin etmək üçün yeni tədris metodlarının tətbiq oluna bilər. Məsələn, oyun əsaslı öyrənmə, problem həll etmə fəaliyyətləri, yaradıcı yazı məşğələləri və s.

5. Aralıq-diaqnostik (aydınlaşdırıcı) mərhələ. Bu mərhələdə layihənin və ya sistemin icrası zamanı əldə olunan nəticələr və inkişaf qiyətləndirilir. Problemlərin və irəliləyişlərin araşdırılması və lazımı düzəlişlərin edilməsi üçün araşdırmalar aparılır. Bu mərhələnin əsas vəzifəsi yerinə yetirilən işin nəticələrini təhlil etmək, monitorinq edilən obyektin real nailiyyətlərinin səviyyəsini aydınlaşdırmaq, onu "normativ göstəricilərlə müqayisə etmək, məntiqi təhlilə əsaslanaraq kənara çıxmaların səbəblərini müəyyən etmək və fəaliyyət strategiyasını hazırlamaqdır. Pedaqoji monitorinq obyektinin inkişafının sonrakı layihələndirilməsi bu mərhələdə təhlil zamanı aşkar edilmiş boşluqlar və geriləmələrlə müəyyən edilir. Bunlara uyğun olaraq islah və inkişaf işləri aparılır. Aralıq-diaqnostik mərhələyə əldə edilmiş inkişaf səviyyəsi nəzərə alınmaqla tapşırıqların dəqiqləşdirilməsi, bu vəzifələrin həyata keçirilməsi yollarının müəyyən edilməsi, monitorinq obyektinin inkişafına mane olan səbəblərin aradan qaldırılması, mümkün çətinliklər və pedaqoji təsir variantları haqqında fərziyyə hazırlanması daxildir. Əldə olunan nəticələrin və inkişafın qiyətləndirilməsi üçün müxtəlif dəyərləndirmə üsulları tətbiq olunur. Test və qiyətləndirmə metodları, əldə edilən məlumatların analizi, real nailiyyətlərin səviyyəsini müəyyən etməkdə tədqiqatçıya kömək edir. Kənara çıxmaların səbəblərini müəyyən etmək üçün məntiqi təhlil metodlarından istifadə edilir. Bu yanaşma problemlərin kök səbəblərini araşdırmağa və uyğun tədbirlər planını hazırlamağa kömək edir. Pedaqoji təsir variantları haqqında fərziyələrin hazırlanması da önəmli nüansdır. Bu fərziyələr, müxtəlif vəziyyətlərdə pedaqoji təsirin necə dəyişə biləcəyini öyrənmək üçün istifadə edilir.

6. Yekun diaqnostik (yekun) mərhələ. Bu mərhələ pedaqoji monitorinq dövrünün sonuncu mərhələsidir. Bu mərhələdə bütün işlərin yekun qiyətləndirilməsi həyata keçirilir. Son nəticələr və əldə edilən uğurlar təsdiqlənir. Eyni zamanda, prosesin effektivliyi, nəticələrin gözlənilən standartlara uyğunluğu və gələcəkdəki təkmilləşdirmələr haqqında məlumatlar toplanır. Onun vəzifəsi monitorinqin təşkili və aparılmasının nəticələri və onun effektivlik dərəcəsi haqqında məlumat əldə etməkdir. Bunun üçün pedaqoji monitorinqi həyata keçirən rəhbər və ya müəllim ilk olaraq müxtəlif diaqnostik üsullardan istifadə etməklə monitorinq obyektinin vəziyyətini qiyətləndirməli, alınan materialları orijinallarla müqayisə etməli, pedaqoji monitorinqin seçilmiş məqsəd və vəzifələrinin pedaqoji fəaliyyətin əldə edilmiş nəticələrinə uyğunluğu barədə nəticə və nəticə çıxarmalı, yerinə yetirilən işin səmərəliliyini məntiqi təhlil əsasında müəyyən etməlidir. Pedaqoji prosesin effektivliyini qiyətləndirmək üçün mütəxəssislərin və ekspertlərin rəy və tövsiyələrinin toplanması metodundan da istifadə olunur. Ekspertlərin rəy və təklifləri, yekun qiyətləndirməyə əlavə dəyər qatır.

Problemin aktuallığı. Pedaqoji monitorinqin tədqiqat modelinin əhəmiyyəti, təhsil prosesinin keyfiyyətini və təsirliliyini artırmağa yönəlmiş konkret faydaları ilə bağlıdır. Bu model vasitəsilə əldə olunan məlumatlar, dərslərin və tədris metodlarının nə dərəcədə təsirli olduğunu qiymətləndirməyə imkan tanıyır. Bu məlumatlar əsasında təhsilin keyfiyyətini artırmaq üçün müvafiq düzəlişlər və inkişaf planları hazırlamaq mümkündür.

Problemin elmi yeniliyi. Monitorinqin tədqiqat modeli şagirdlərin təhsil nailiyyətlərini və inkişafını izləməyə kömək edir. Bu, şagirdlərin güclü və zəif tərəflərini müəyyənləşdirməyə və onların daha yaxşı nəticələr əldə etmələri üçün fərdi dəstək strategiyaları hazırlamağa, tədris prosesindəki mövcud çatışmazlıqları aradan qaldırmaq və daha yaxşı nəticələr əldə etmək üçün yeni metodlar və yanaşmalar inkişaf etdirməyə kömək edir. Əldə olunan məlumatlar sayəsində məktəb və təhsil müəssisələrinin rəhbərliyinin qəbul etdiyi idarəetmə qərarlarının daha məlumatlı və təsirli olmasına kömək edir, həmçinin resursların düzgün şəkildə bölüşdürülməsi üçün dəstək təmin edir.

Problemin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Monitorinq nəticələri müəllimlərin güclü və zəif tərəflərini aşkar etməyə kömək edir. Bu, müəllimlərin peşəkar inkişaf proqramları üçün əsaslı məlumatlar təmin edir və onların pedaqoji bacarıqlarını artırmaq üçün müvafiq təlimlərə yönəltməyə imkan verir.

Ədəbiyyat

1. Mərdanov M. və b. Təhsil sistemində monitorinq və qiymətləndirmə. Bakı, "Çaşıoğlu", 2003.
2. Полонский В. Научно-педагогическая информация. Словарь-справочник. М., Новая школа, 1995.
3. Шишов С., Кальней В. Мониторинг качества образования в школе. М.: Российское педагогическое агентство, 1998.
4. Вербицкая Н., Назаров В. Мониторинг и саморазвитие школьного управления // Директор школы 1999, № 6.
5. <https://vetennamine.az/t%C9%99hsild%C9%99-monitorinq-n%C9%99dir/>
6. https://edu.gov.az/upload/file/E.Beylerov-Monitorinq_ve_qiyetlendirme.pdf

И.Ф. Алиев

Исследовательская модель педагогического мониторинга

Резюме

В целом, мониторинг является научным методом изучения ситуации наблюдаемых объектов. Мониторинг-это крупномасштабный метод, отражающий многие области, полностью инструмент управления. Мониторинг также является научно обоснованной диагностической и прогностической диагностической и прогностической основой педагогического процесса, чтобы найти оптимальные решения проблем образования. В статье рассматриваются области применения для шестиступенчатой модели исследо-

вания мониторинга, и анализируются соответствующие методы. Наряду с теоретическими подходами в исследовании, также представлены эксперименты. Цели планируются планировать на стадии фазирования педагогического мониторинга, и деятельность учителей в образовательном процессе, деятельности учителей, академических достижений учащихся и качества процесса преподавания. Во время активного выполнения педагогического мониторинга информация собирается посредством наблюдения, тестов, опросов или других методов. Собранная информация анализируется, и результаты используются для повышения качества учебного процесса. Например, если обнаружены определенные проблемы или недостатки, принимаются решения и внесены необходимые корректировки.

Эти этапы гарантируют, что постоянный мониторинг в учебном процессе и эффективное использование этих результатов мониторинга для улучшения качества образования.

I.F. Aliyev

A research model of pedagogical monitoring Summary

In general, the monitoring is the scientific method of studying the situation of observed objects. Monitoring is a large-scale method, reflecting many areas, a completely management tool. The monitoring is also a scientifically based diagnostic and prognostic diagnostic and prognostic basis of the pedagogical process in order to find optimal solutions to education issues. The article examines the application areas for the six-stage monitoring research model, and the appropriate methods are analyzed. Along with theoretical approaches in the study, experiments are also presented. Aims to be planned on the phasing stages of pedagogical monitoring are planned to be determined, and the activities of teachers in the educational process, the activities of teachers, students' academic achievements and the quality of the teaching process. During the active execution of pedagogical monitoring, information is collected through observation, tests, surveys or other methods. The collected information is analyzed and the results are used to increase the quality of the teaching process. For example, if certain problems or weaknesses are found, decisions are made and the necessary adjustments are made. These stages ensure that continuous monitoring in the teaching process and the effective use of these monitoring results to improve the quality of education.

Redaksiyaya daxil olub: 26.08.2024